

Naturvernforbundet i Nordre Follo

Til Statsforvalteren i Oslo og Viken

Kolbotn
13. januar 2023

Verneforslag for Østmarka nasjonalpark: Høringssvar fra Naturvernforbundet i Nordre Follo

Naturvernforbundet i Nordre Follo (NiNF) viser til Statsforvalterens høringsdokument av 14. oktober 2022.

1. Sammendrag

- Norge mangler en nasjonalpark som omfatter de lavtliggende skogsområdene på Østlandet. Østmarka er kanskje det siste området i kystnære skogsområder som er egnet til dette. Saken er godt utredet. Den foreliggende høringsuttalelsen er et godt grunnlag for å realisere nasjonalparken. Både Statsforvalteren, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet er innstilt på vern. Naturvernforbundet i Nordre Follo støtter opprettelsen.
- NiNF støtter forslaget alternativ 1 med en stor tredelt nasjonalpark omgitt av friluftsområder som skal vernes etter Markalovens § 11.
- NiNF forutsetter at Østmarka Naturreservat beholder de strenge vernebestemmelsene selv om den blir en del av nasjonalparken.
- NiNF forutsetter at fremtidige søknader om bygging av skogsbilveier i friluftsområdene som skal omkranse den nye nasjonalparken behandles etter plan- og bygningslovens § 12-1, tredje ledd for å sikre en saksbehandling som er forenlig med markalovens formålsbestemmelse.
- bruk av sykkel i nasjonalparken, herunder elektrisk sykkel og elektrisk rullestol skal være begrenset til veier og traséer som er avmerket på vernekart.
- Toaletter kan settes ut langs veier og stier der det blir mye ferdsel. Det etableres miljøstasjon i forbindelse med nasjonalparksenteret. Publikum skal selv ta hånd om sitt søppel.
- NiNF støtter forbudet mot bruk av droner både i nasjonalparken og i friluftsområdene omkring denne.
- NiNF vil ha et generelt jakt- og fangstforbud i nasjonalparken, men er enige i at forvaltningsmyndigheten ved behov kan gi tillatelse til tiltak for å forvalte viltbestanden. Fiske kan tillates i spesielt utvalgte vann i henhold til nasjonale regler. Vi er også enig i at det ikke skal være tillatt å sette opp viltkameraer i nasjonalparken.
- NiNF er enig i at det åpnes for å skjøtte inngjerdet kulturmark innenfor nasjonalparken. En generell åpning for beitedyr i nasjonalparken vil imidlertid ikke være i tråd med verneformålet, og må forbys. Utsetting av saltstein, også på inngjerdet kulturmark tillates ikke.
- Innenfor nasjonalparken må det være båndtvang for hund hele året.

2. Generelt

NiNF viser til Stortingsmelding 14 (2015-2016), og er glad for at det nå ligger til rette for å verne et større, lavereliggende intakt skogsområde på Østlandet. Norge har ingen slike nasjonalparker i dag, og det er ekstra positivt at området ligger tett opp til landets største befolkningskonsentrasjon. Nasjonalparken vil gi merverdi knyttet til både folkehelse og friluftslivsformål samtidig som den sikrer bevaring og forsvarlig forvaltning av det biologiske mangfoldet som er representert i området. Nasjonalparken vil også kunne fungere som et fristed for arealkrevende og sky arter med tilhold andre steder på Østlandet.

En god besøksstrategi bør kunne skjerme nasjonalparken for turisme-slitasje. Erfaringer fra andre bynære nasjonalparker viser at et nasjonalparksenter med en kort rundløype ofte dekker behovet hos besøkende. Nasjonalparksenteret må i dette også se på nærområdene til nasjonalparken i organisering av aktiviteter. I motsatt fall vil området rundt senteret bli nedslitt. Nasjonalparksenteret må ha et bevisst forhold til slitasje på naturen når de organiserer ulike aktiviteter. Friluftsområdene i randsonen mot bebyggelsen i vest og mot nord kan med fordel benyttes til aktiviteter organisert av nasjonalparksenteret, selv om disse områdene ikke blir en del av nasjonalparken. På den måten vil aktiviteter som kan medføre slitasje, planlegges i områder som allerede bærer preg av slitasje.

3. Merknader

3.1 Markaloven

NiNF konstaterer at Markaloven, slik den forvaltes i dag, ikke gir tilstrekkelig beskyttelse for naturverdiene i Østmarka. Det tillates flatehogst og bygging av skogsbilveier i de siste veiløse skogsområdene i sentrale deler av marka, spesielt i de områdene som nå er tenkt vernet etter Markalovens 11. Nordre Follo kommune har liten kontroll med byggingen av skogsbilveier, de er overdimensjonerte og bygges i alt vesentlig med bygningsavfall fra Oslo området. Kontrollen med bygningsavfallet er stort sett fraværende, og skogsbilveiene bærer preg av å være avfallsdeponier. I tillegg kommer at kommunen utelukkende behandler søknader om bygging av skogsbilveier etter landbruksveiforskriften. NiNF forutsetter at fremtidige søknader om bygging av skogsbilveier i friluftsområdene som skal omkranse den nye nasjonalparken, behandles etter plan- og bygningslovens § 12-1, tredje ledd. Dette vil sikre en saksbehandling som er forenlig med markalovens formålsbestemmelse.

3.2 Ferdsel i nasjonalparken

En nasjonalpark vil alltid ha en tiltrekningskraft på publikum. Med nærhet til landets største befolkningskonsentrasjon må det forventes økt bruk og slitasje av området. Spesielt gjelder dette bruk av sykkel, spesielt elektrisk sykkel.

NiNF er enig i at bruk av sykkel i nasjonalparken, herunder elektrisk sykkel, skal være begrenset til veier og trasé som er avmerket på vernekart. Dette gjelder også elektriske rullestoler for funksjonshemmede. Tilgjengeligheten på de tillatte traséene må bestemmes av framkomstmiddelets og brukerens kapasitet, slik at det ikke legges opp til utbedring av sti-nettet for å gjøre det mer fremkommelig.

Toalettfasiliteter kan settes ut langs de veier og traseer som er avmerket på vernekart. Vi anbefaler etablering av en miljøstasjon i tilknytning til nasjonalparksenteret. Publikum må selv ta hånd om sitt eget avfall.

3.3 Bruk av droner

Bruk av droner har ingen naturlig tilknytning til et enkelt friluftsliv og vil virke forstyrrende på fugler og andre dyr. NiNF støtter derfor forbudet mot bruk av droner både i nasjonalparken og i friluftsområdene omkring denne.

3.4 Jakt og fiske.

Nasjonalparken skal være et fristed for det biologiske mangfoldet. NiNF vil derfor innføre et generelt jakt- og fangstforbud i nasjonalparken. Vi er imidlertid enige i at forvaltningsmyndigheten ved behov kan gi tillatelse til tiltak for å forvalte vilt og fisk, herunder anviser spesielle vann og vassdrag der det i perioder kan tillates fiske. NiNF er enig i at det ikke skal være tillatt å sette opp viltkameraer innenfor nasjonalparkens grenser.

3.4 Husdyrhold

NiNF er enig i at det åpnes for å skjøtte inngjerdet kulturmark innenfor nasjonalparken. En generell åpning for beitedyr i nasjonalparken vil imidlertid ikke være i tråd med verneformålet, og må forbys. Utsetting av saltstein på inngjerdet kulturmark tillates ikke da slike er smittespredere og kan benyttes bl.a. av hjortevilt som forserer inngjerdingen.

3.5 Båndtvang

Innenfor nasjonalparken skal det være båndtvang for hund hele året.

3.6 Forvaltning

En helhetlig drift av nasjonalparken krever en tydelig rolle- og myndighetsavklaring. Det må avklares hvilke forvaltnings- og driftsoppgaver berørte kommuner skal ha og hvilke som bortfaller. Det skaper unødige uklarheter når det i høringsdokumentet står at *«man bør forvente at kommunene i tilsvarende omfang som tidligere fortsetter å ivareta sine oppgaver i kraft av å være eier og samtidig ivareta sitt ansvar innenfor friluftsliv og folkehelse»*.

4. Avslutning

Norge mangler en nasjonalpark som omfatter de lavtliggende skogsområdene på Østlandet. Østmarka er kanskje et av de siste områder i så måte som er egnet til etablering av nasjonalpark. Saken er godt utredet. Den foreliggende høringsuttalelsen er et godt grunnlag for å realisere nasjonalparken. Både Statsforvalteren, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet er innstilt på vern. Naturvernforbundet i Nordre Follo støtter opprettelsen.